May Bagyo Ma't May Rilim: Talata 1-6

(A Filipino-English Commentary in the times of COVID-19)

By: Peter Breboneria II

For clear viewing, you may visit the link: https://utakhenyo.com/may-bagyo-mat-may-rilim-talata-1-6-a-filipino-english-commentary-in-times-of-covid-19/

MAY BAGYO MA'T RILIM

1 May bagyo ma't, may rilim

2 Ang ola'y, titiguisin,

3 Aco'y, magpipilit din:

4 Acquing paglalacbayin

5 Toloyin cong hanapin

6 Dios na ama namin.

7 Cun di man magupiling

8 Tocsong mabaomabaoin,

9 Aco'y, mangangahas din:

10 Itong libro'y, basahin,

11 At dito co hahangoin

12 Acquing sasandatahin.

13 Cun dati mang nabulag

14 Aco'y, pasasalamat,

15 Na ito ang liuanag

16 Dios ang nagpahayag

17 Sa Padreng nagsiualat

18 Nitong mabuting sulat.

19 Naguiua ma't, nabagbag

20 Daloyong matataas,

21 Aco'y magsusumicad

22 Babagohin ang lacas;

23 Dito rin hahaguilap

24 Timbulang icaligtas.

25 Cun lompo ma't, cun pilay

26 Anong di icahacbang

27 Naito ang aacay

29 Magtuturo nang daan:

30 Toncod ay inilaan

31 Sucat pagcatibayan.

TITLE

MAY BAGYO MA'T RILIM (May Bagyo man at Dilim) is a title of a Poem using the Abecedario Filipino, this is based from Spanish Alphabet or Latin Script. Abecedario had either 28, 29, 31 or 32 letters. Prior to Spanish colonization, a native writing system called ***Baybayin*** were utilized by some communities in Luzon and Visayas. ***Baybayin*** and Spanish alphabet were shown on Doctrina Christiana, a book that outlines the basic teachings and prayers of Christianity translated in Tagalog. The Tagalog term Bagyo is a "typhoon" in English while rilim for "darkness."

MAY BAGYO MA'T RILIM (May Bagyo man at Dilim) ay pamagat ng isang Tula gamit ang ***Abecedario Filipino***, ito ay hango sa Spanish Alphabet o Latin Script. ***Abecedario*** ay mayroong 28, 29, 31 o 32 na mga titik. Bago ang kolonisasyong kastila, isang katutubong sistema ng pagsulat na tinawag na ***Baybayin*** ang ginamit ng ilang mga pamayanan sa Luzon at Visayas. Ang Baybayin at alpabetong Espanyol ay maliwanag na ipinakita sa Doctrina Christiana, isang libro na naglalahad ng mga pangunahing aral at panalangin ng

Kristiyanismo na isinalin sa Tagalog. Ang katagang tagalog na ***Bagyo*** ay isang "bagyo" sa Ingles habang ang **rilim** para sa "kadiliman."

AUTHOR AND DATE

The author of the poem did not identify himself but certainly a Tagalog. Tagalog are the native Filipinos in Spanish times. The verses were included in the book “Memorial de la Vida Cristiana en Lengua Tagala” (Guidelines for the Christian Life in the Tagalog Language) published in 1605.

Ang may-akda ng tula ay hindi nagpakilala ng kanyang sarili ngunit tiyak na isang Tagalog. Ang Tagalog ay ang mga katutubong Pilipino sa panahon ng mga Kastila. Ang mga talata ay isinama sa librong "Memorial de la Vida Cristiana en Lengua Tagala" (Mga Alituntunin para sa Buhay na Kristiyano sa Wikang Tagalog) na inilathala noong 1605.

BACKGROUND AND SETTING

The poem is situated in the Philippine Archipelago affected by cyclonic storms and flood. According to Time magazine, "the Philippines is the most storm-exposed country on earth" facing an average of eight or nine tropical storms landfall every year. The worst typhoon occurred in 2013. Typhoon "Yolanda" damage costs Php 95.5 billion. The deadliest "Haiphong" typhoon killed 20,000 people on September 1881. In the 19th century, The Philippine Weather Bureau and Jesuits pioneering meteorology discovered two (2) typhoons: wind and wind typhoons. Rain typhoon took a landfall from April to August while wind typhoons struck from October to December.

Ang tula ay nakalagay sa kapuluan ng Pilipinas na apektado ng mga bagyo at baha. Ayon sa magasin ng Time, "ang Pilipinas ang pinakatambad sa bagyo sa buong daigdig" na nahaharap sa karaniwang(average) walo o siyam na bagyo na luma-landfall bawat taon. Ang pinakamalalang bagyo noong 2013 ay nagkakahalaga ng Php 95.5 bilyon. Ang bagyong "Haiphong" ay kumitil sa 20,000 katao noong Setyembre 1881. Noong ika-19 na siglo, natuklasan ng The Philippine Weather Bureau at Jesuits na nagpasimula ng meteorolohiya ang dalawang uri (2) bagyo: mga bagyo ng hangin at hangin. Ang bagyo ng ulan ay bumabagsak mula Abril hanggang Agosto habang ang bagyo ng hangin ay humampas mula Oktubre hanggang Disyembre.

WORD ANALYSIS

The poem has 7 syllables(pantig) each verse(taludtud). Each verse ends with consonant(katinig) rhyme(tugma).

Ang tula ay may 7 pantig bawat taludtod. Ang bawat talata ay nagtatapos sa tugmang katinig.

HISTORICAL/THEMATIC ANALYSIS

SECTION: THE EXISTENCE OF TYPHOON

Verse 1 May bagyo ma't, may rilim

(May bagyo man at dilim)

(There is a storm and darkness)

There are seven (7) syllables on the first verse ***May /bag/yo /ma't/, may/ ri/lim.*** The poet presents the regular typhoons that regularly hammering the Philippines each year. The concept of darkness in the Philippines is associated with something scary. Indeed, the devastating effect of storm is dreadful. Typhoon could be a symbol for unplanned adversities of life like COVID-19.

Mayroong pitong (7) pantig sa unang taludtod ***May / bag / yo / ma't /, may / ri / lim***. Ang makata ay nagtatanghal ng mga bagyo na karaniwang pumapalo sa Pilipinas bawat taon. Ang konsepto ng kadiliman sa Pilipinas ay naiugnay sa isang nakakatakot. Sa katunayan, ang nakakasirang epekto ng bagyo ay kakila-kilabot. Ang bagyo ay maaaring isang simbolo para sa mga hindi nakaplanong kahirapan sa buhay gaya ng COVID-19.

Verse 2 Ang ola'y, titiguisin,

(Ang ulan ay bumubuhos)

(The rain is pouring down) The poet presents rainfall amidst tropical storm. **Verse 1 & 2** have the last words: "rilim" and "titiguisin". Both words end with consonant letter m and n called consonant rhyme (Katinig tugma).

Ang talata 1 at 2 ay mayroong huling mga salita: "rilim" at "titiguisin". Ang parehong mga salita ay nagtatapos sa Katinig na titik ***m*** at ***n*** na tinatawag na tugmang Katinig.

SECTION 2: THE SEARCH FOR GOD

Verse 3 Aco'y, magpipilit din:

(Ako'y magpipilit din)

(I will force myself)

Typhoon could be a symbol for unplanned adversities of life. Our common reaction could be expressed in the song, "Stay with Me" (https://www.youtube.com/watch?v=LdZQEAxGcVQ&list=RDLdZQEAxGcVQ&start_radio=1):

"Should my heart not be humble, should my eyes fail to see,
Should my feet sometimes stumble on the way, stay with me.
Like a lamb that in springtime wanders far from the fold,
Come the darkness and the frost, I get lost, I grow cold

I grow cold, I grow weary and I know I have sinned.
And I go seeking shelter and I cry in the wind."

Ang bagyo ay maaaring isang simbolo para sa mga hindi nakaplanong kahirapan sa buhay. Ang ating karaniwang reaksyon ay maaaring ipahayag sa awit na, "Stay with Me"(https://www.youtube.com/watch?v=2KE6hz3v6nI&list=RDGMEMTmC-2iNKH_l8gQ1LHo9FeQ&index=1): **"Kung hindi mapagpakumbaba ang aking puso, kung hindi makita ng aking mga mata,Kung ang aking mga paa kung minsan ay madapa sa daan, manatili ka sa akin.Tulad ng isang kordero na sa tagsibol ay gumagala na malayo sa kulungan,Dumating ang kadiliman at ang hamog na nagyeyelo, naligaw ako, nanlamig ako."**

Let us look at the characteristics of a lamb. A sheep had a reputation of being "stupid, defenseless and harmless." But the truth is: lambs are surprisingly intelligent with their marvelous memory aptitude. They are just meek and humble but *"build friendships, stick up for one another in fights, and feel sad when their friends are sent to slaughter." Being meek means know when to show strength.*

Tingnan natin ang mga katangian ng isang kordero. Ang isang tupa ay may reputasyon na "bobo, walang pagtatanggol at hindi nakakapinsala." Ngunit ang totoo: ang mga tupa ay nakakagulat na matalino sa kanilang kamangha-manghang kakayahan sa memorya. Maamo lamang sila at mapagpakumbaba ngunit "nagtataguyod ng pakikipagkaibigan, magkasangga sa away, at nalulungkot kapag pinatay ang kanilang mga kaibigan." Ang pagiging maamo ay nangangahulugang ang kaalaman kung kalian nararapat magpakita ng lakas.

Amidst typhoon (Bagyo), no matter how rain poured out and cold the weather, a breadwinner in the family need to secure the house and store food whether he feel it or not. This is an act of love of the father. No one judge him for caring under compulsion (napipilitan) under these circumstances. “Pilit” in this context means doing the right thing whether you feel it or not. Mind over emotions. In relationship to God, he wants us to take refuge in Him. But he wants us to put faith into action whether we feel it or not. God gave us strength and wisdom. He did not create us just to take a rest and said, “Bahala na.” God did not stop creating or working after the sixth day. He continues to support everything that exists-visible and invisible. However, sometimes we have distorted ongoing creation with “Bahala na” attitude. We placed so much hope on God’s providence that we have forgotten our responsibility to exert effort. God is calling us to do good works in love. There are acts of righteousness for a “show” due to lack of knowledge of God and shallow faith.

Sa gitna ng bagyo (Bagyo), kahit gaano kalakas ang pagbuhos ng ulan at lamig ang panahon, kailangan ng isang tagapag-alaga ng pamilya na masiguro ang tatag ng bahay at mag-imbak ng pagkain may gana sya o wala. Ito ay kilos ng pagmamahal ng isang ama. Walang humahatol sa kanya para sa pag-aalaga sa ilalim ng pamimilit (napipilitan) sa ilalim ng mga pangyayaring ito. Ang "Pilit" sa kontekstong ito ay nangangahulugang paggawa ng tama may gana ka o wala. Utak kaysa damdamin.. Kaugnay sa Diyos, nais Niya na tayo ay sumilong sa Kanya. Ngunit nais niya na manalig tayo sa kanya. Binigyan tayo ng Diyos ng lakas at karunungan. Hindi niya tayo nilikha upang makapagpahinga lamang at sinabing, "Bahala na." Hindi tumigil ang Diyos sa paglikha o pagtatrabaho pagkalipas ng ikaanim na araw. Patuloy niyang sinusuportahan ang lahat ng mayroon-nakikita at hindi nakikita. Gayunpaman, kung minsan ay napaliko(distorted) natin ang patuloy na paglikha sa pamamagitan ng "Bahala na" na ugali. Naglagay tayo ng labis na pag-asa sa pagkakaloob ng Diyos na nakalimutan natin ang ating responsibilidad na magsikap. Tinatawag tayo ng Diyos na gumawa ng mabubuting gawa na may pag-ibig. Mayroong mga gawa ng katuwiran para sa isang "pagpapakitang-tao" dahil sa kawalan ng kaalaman sa Diyos at mababaw na pananampalataya.

4 Acquing paglalacbayin

Aking lalakbayin

(I will journey)

The poet presents spirituality as a journey or process. Part of reflection is to ponder: Why does God allow typhoons and kill thousands of people? Why dreadful things happen to good people? Natural disaster such as typhoons, climate change, tsunamis, earthquakes, Sars Cov-2, etcetera was caused by earth or biological movements. Let us look at Corona Virus. COVID-19 was caused by a natural process, transmitting from bats to humans through an intermediate host. Nature does not have the ability to recognize disasters or catastrophes. If a glass falls from the table and got broken, do you get angry? No. You just adjust and accept because of the law of gravity (Breboneria, 2020).

Ang makata ay nagtatanghal ng kabanalan bilang isang paglalakbay o proseso. Bahagi ng pagmuni-muni ay pagnilayan: Bakit pinapayagan ng Diyos ang mga bagyo at pumatay ng libu-libong tao? Bakit masamang bagay ang nangyayari sa mababuting tao? Ang natural na kalamidad tulad ng bagyo, pagbabago ng klima, tsunamis, lindol, Sars Cov-2, atbp ay sanhi ng paggalaw ng lupa o biyolohikal. Tingnan natin ang Corona Virus. Ang COVID-19 ay sanhi ng isang natural na proseso, na nagpapadala mula sa mga paniki sa mga tao sa pamamagitan ng isang intermediate host. Ang kalikasan ay walang kakayahang alamin ang mga sakuna o kalamidad. Kung ang isang baso ay nahulog mula sa mesa at nabasag, nagagalit ka ba? Hindi. Inaayos at tinatanggap mo lang dahil sa batas ng grabidad (Breboneria, 2020).

Albert Camus suggested, “that the question of theodicy could be reimagined from the notion of the absurdity of life”. Illness, poverty, affliction, and suffering have no metaphysical origin and are experienced existentially and randomly. The question is not “who” but “why.” “Why” is an open ended-question that “gives voice ‘through a humble use of reason’ to an existential crisis in the face of an enormous situation.” Why do bad things to good people? New Testament Scholar NT Wright stated, “Lament is what happens when people ask ‘Why?’ and don’t get an answer” (Bentley, 2020).

Iminungkahi ni Albert Camus, "na ang tanong ng theodicy ay maaaring ipalagay mula sa kuru-kuro at malalabong katotohanan ng buhay". Ang karamdaman, kahirapan, kalungkutan, at pagdurusa ay walang metapisikal na pinagmulan at nararanasan sa pakikipagsapalaran sa umiiral na buhay. Ang tanong ay hindi "sino" ngunit "bakit." Ang "Bakit" ay isang bukas na pagtapos na tanong na "nagbibigay ng boses 'sa pamamagitan ng isang mapagpakumbabang paggamit ng pangangatuwiran' sa isang pagkakaroon ng krisis sa

harap ng isang napakalaking sitwasyon." Bakit nangyayari ang masasamang bagay sa mababuting tao? Sinabi ng iskolar ng New Testament na si NT Wright, "Ang Panaghoy ang nangyayari kapag ang mga tao ay nagtanong na 'Bakit?' At hindi makakuha ng isang sagot" (Bentley, 2020).

The adversities of Biblical Job shall not be interpreted as a judgment from God or redemptive action. He has done nothing to deserve the physical pain and horrible disease. He had mourned for his misery and protested to God. He had seen how the wicked prosper. Despite personal disasters and unanswered queries, he realized, “the fear of the Lord, that is wisdom; and to depart from evil, that is understanding” (Job 28:28).

Ang mga kahirapan ni Job ay hindi maaaring ipakahulugan bilang isang paghuhukom mula sa Diyos o pagkilos na pantubos. Wala siyang nagawa upang marapat at kakila-kilabot na sakit sa katawan. Nagdalamhati siya sa kanyang pagdurusa at nagprotesta sa Diyos. Nakita niya kung paano ang masasama ay umunlad. Sa kabila ng mga personal na sakuna at hindi nasagot na mga katanungan, napagtanto niya, "ang pagkatakot sa Dios ay siyang karunungan; at ang paghiwalay sa kasamaan ay pagkaunawa.”(Job 28:28).

God created humans with the possibility to do evil because of free will. Humans chose to do evil, as a result, suffering, and death in this world. Without free will, humans will not exist. But sin is not always the cause of adversities. The Lord is fully aware of our difficulties. He knows where we are coming from. He responded to suffering through Incarnation—He immersed himself in it until he died. He asked the Father, “Why have you forsaken me?” Despite pain and sorrow, he submitted to God’s will. He was humble and silent. Real faith, love, and perseverance can only be tested if we are facing a crisis and handling unlovable people around us. Of course, we do not plan for hardship. God is neither sadist nor masochist. The death of Christ was the consequence of the Lord’s choice to live in this sinful world. But God can turn terrible things into good. Catholic Philosophy expert and author Dr. Peter Kreeft of Boston College stated, “The death of God himself on the cross. At the time, nobody saw how anything good could ever result from this tragedy. And yet God foresaw that the result would be the opening of heaven to human beings. So, the worst tragedy in history brought about the most glorious event in history. And if it happened there-if the ultimate evil can result in the ultimate good-it can happen elsewhere, even in our own individual lives. Here, God lifts the curtain and lets us see it. Elsewhere he simply says, ‘Trust me’”(Breboneria, 2020)

Nilikha ng Diyos ang mga tao na may posibilidad na gumawa ng kasamaan dahil sa malayang pagpapasya. Pinili ng mga tao na gumawa ng kasamaan, na kung saan nagbunga ng pagdurusa, at kamatayan sa mundong ito. Kung walang kalayaan, walang pagkatao. Ngunit ang kasalanan ay hindi laging sanhi ng mga kahirapan. Ganap na nalalaman ng Panginoon ang ating mga kahirapan. Alam niya kung saan tayo nanggaling. Tumugon siya sa pagdurusa sa pamamagitan ng Pagkakatawang-tao - Ibinabad niya ang kanyang sarili dito hanggang sa siya ay namatay. Tinanong niya ang Ama, "Bakit mo ako pinabayaan?" Sa kabila ng sakit at kalungkutan, sumuko siya sa kalooban ng Diyos. Siya ay mapagpakumbaba at tahimik. Ang totoong pananampalataya, pagmamahal, at pagtitiyaga ay masusubukan lamang kung nahaharap tayo sa isang krisis at kung paano natin pakitunguhan ang mga taong hindi natin gusto at mahal. Siyempre, hindi natin binabalak ang kahirapan. Ang Diyos ay hindi sadista o masokista. Ang kamatayan ni Kristo ay bunga ng pagpili ng Panginoon na mabuhay sa makasalanang mundong ito. Ngunit maaaring gawing mabuti ng Diyos ang masasamang bagay. Ang may-akda at dalubhasa ng Pilosopiyang Katoliko na si Dr. Peter Kreeft ng Boston College ay nagsabing, "Ang pagkamatay ng Diyos mismo sa krus. Sa oras na iyon, walang nakakita kung paano ang anumang mabuting maaaring magresulta mula sa trahedyang ito. Ngunit nakita pa ng Diyos na ang resulta ay ang pagbubukas ng langit sa mga tao. Kaya't ang pinakamalala na trahedya sa kasaysayan ay nagdala ng pinakamarangal na kaganapan sa kasaysayan. At kung nangyari ito-kung ang panghuli na kasamaan ay maaaring magresulta sa panghuli na kabutihan-maaari itong mangyari kahit saan, kahit sa ating sariling mga buhay. Dito, binubuhat ng Diyos ang kurtina at hinayaan tayong makita ito. Saanman ay simpleng sinabi niya, 'magtiwala ka' ”(Breboneria, 2020)

Lamentation is not enough. Thomas Oord (2019), the author of the book entitled “theodicy, God, can’t: How to believe in God and love after the tragedy, abuse, and other evils” argues “that whilst Christian's lament, we should also try to identify what God is doing in response to suffering. God’s response is love… Christ is the revelation of God’s selfless, participatory love, but also calls His followers to participate with God in creation in works of compassion, love, and care. These are practical expressions of God’s work in creation, which is not divorced from science, knowledge or human participation, but in which all of these are infused (Bentley, 2020)”.

Hindi sapat ang panaghoy. Si Thomas Oord (2019), ang may-akda ng aklat na pinamagatang " theodicy, God, can’t: How to believe in God and love after the tragedy, abuse, and other evils” ay nagsasabing na habang ang mga Kristiyano ay nagtaghoy, dapat din nating subukan upang makilala kung ano ang ginagawa ng Diyos bilang tugon sa pagdurusa. Ang tugon ng Diyos ay pag-ibig ... Si Cristo ay ang paghahayag ng di-makasarili, pag-ibig na nakikilahok ng Diyos, ngunit tinatawag din ang Kanyang mga tagasunod na lumahok sa Diyos sa paglikha sa mga gawa ng kahabagan, pag-ibig, at pag-aalaga. Ito ang mga praktikal na pagpapahayag ng

gawain ng Diyos sa paglikha, na hindi hinihiwalay mula sa agham, kaalaman o pakikilahok ng tao, ngunit kung saan ang lahat ng ito ay naipasok (Bentley, 2020) ".

5 Toloyin cong hanapin

(Tuloy kung hanapin)

(I will search)

*One practical and immediate way of dealing with Typhoon like Super Typhoon Goni is to pray. God always answers our prayer according to His ways leading to perfect wisdom and love. In case of emergency and uncontrollable circumstances, God wants us to act. In Matthew 7:7-11, Jesus said, "***7** "Ask and it will be given to you; seek and you will find; knock and the door will be opened to you. **8** For everyone who asks receives; the one who seeks finds; and to the one who knocks, the door will be opened."

Prayer is asking God to grant our prayer requests but not expecting immediate "Yes" for an answer. It is hoping in God's sovereignty that He knows what is best for us.

At 9 pm, Easter Vigil begins in St. Peter's Basilica last April 11,2020. After the blessing of the fire behind the Altar of the Confession and the processional entrance with the lights of the Basilica instead of the lighting candles accompanied the three "Lumen Christi" invocations, the Pope presided the Liturgy of the Word and Celebrations of the Eucharist. No baptisms were performed during the liturgy. To announce the Resurrection, the bells of the Basilica rang at the moment of the "Gloria." (Vatican News, 2020). Pope Francis presided a Vigil Mass and preached a riveting message of hope to humanity in an empty St Peter's Basilica under a terrifying coronavirus outbreak where two-thirds of the world's population was under quarantine or restrictions. Pope Francis told shared his global audience the implication of the resurrection of Jesus, "tonight we acquire a fundamental right that can never be taken away from us: the right to hope."(America Magazine, 2020). A theological error and ethically hazardous that some scholars claim is the certainty of Christian hope… To say "I hope" already acknowledges that one may not get what one wants... understanding hope as a disciplined persistence (rather than an affect or conviction) enables hope to continue even when satisfaction is unforeseeable (Alimi et al, 2020).

Isang praktikal at agarang paraan ng pagharap sa Bagyong tulad ng Super Typhoon Goni ay ang manalangin. Palaging sinasagot ng Diyos ang ating panalangin ayon sa Kanyang mga

paraan na humahantong sa perpektong karunungan at pagmamahal. Sa kaso ng emerhensiya na hindi mapigilan ang mga pangyayari, nais ng Diyos na gumawa tayo ng aksyon. Sa Mateo 7: 7-11, sinabi ni Jesus, " Humingi at bibigyan ka; hanapin at makikita mo; kumatok at bubuksan ka ng pinto. Para sa lahat na humihingi ay tumatanggap; ang naghahanap ay nakakahanap; at sa kumakatok, bubuksan ang pinto. " Ang panalangin ay humihiling sa Diyos na bigyan ang aming mga kahilingan sa panalangin ngunit hindi inaasahan ang agarang "Oo" para sa isang sagot. Inaasahan sa soberanya ng Diyos na alam Niya kung ano ang pinakamahusay para sa atin. Alas-9 ng gabi, nagsimula ang Easter Vigil sa St. Peter's Basilica noong Abril 11,2020. Matapos ang basbas ng apoy sa likod ng Altar ng Kumpisal, ang prusisyon sa entrance na may mga ilaw ng Basilica sa halip na mga kandila, at sa pag-iilaw ay sinamahan ang tatlong mga pagsumamo ng "Lumen Christi." Pinangunahan ng Santo Papa ang Liturhiya ng Salita at Mga Pagdiriwang ng Eukaristiya. Walang mga pagbinyag na isinagawa sa panahon ng liturhiya at COVID-19. Upang ipahayag ang Pagkabuhay na Mag-uli, ang mga kampanilya ng Basilica ay tumunog sa sandali ng "Gloria." (Vatican News, 2020). Pinangunahan ni Pope Francis ang isang Vigil Mass at ipinangaral ang mensahe ng pag-asa sa sangkatauhan sa isang walang laman na Basilica ni St Peter sa ilalim ng nakakakilabot na pagsiklab ng coronavirus kung saan ang dalawang-katlo ng populasyon ng mundo ay nasa ilalim ng kuwarentenas o mga paghihigpit. Sinabi ni Papa Francis sa kanyang pandaigdigang madla ang implikasyon ng pagkabuhay na mag-uli ni Jesus, "ngayong gabi nakakakuha tayo ng isang pangunahing karapatang hindi matatanggal sa atin: ang karapatan ng pag-asa." (America Magazine, 2020). Isang teolohikal na error at mapanganib sa etika na ang ilang mga iskolar na inaangkin ay ang katiyakan ng pag-asang Kristiyano ... Upang sabihin na "Inaasahan ko" na kinikilala na maaaring hindi makuha ng isang tao ang nais ... pag-unawa sa pag-asa bilang isang disiplinadong pagpupunyagi (sa halip na makaapekto o paniniwala) ay nagbibigay-daan sa pag-asa na magpatuloy kahit na ang kasiyahan ay hindi sigurado. (Alimi et al, 2020).

6 Dios na ama namin.

(God, our Father)

In pre-colonial Philippines, animism, or the belief that every force of nature has its own gods or spirits were evident. "Dios na Ama Namin" settles the relationship with one God. "Ama Namin" is a prayer in Doctrina Christiana but originally taken out from the New Testament. "Ama Namin" is a prayer in the Gospel uttered by Jesus Christ to teach disciples how to pray. The Lord's prayer (Matthew 6:9) recognizes the supremacy of God that deserves to be praised and worship, and our needs of God's providence, protection, and love to sustain our lives.

Calling God Father settles our relationship in this world and its hard law. For the wages of sin is death but the gift of God is mercy, compassion, forgiveness, and eternal life for those who authentically believe, try, and act. Faith without action is dead.

The Lord's prayer uses the word "Namin"(our), not "my", "me," and "mine" to signifies relationship with others. Jesus said, "Love others as you love yourself."

Faith is equal to sampalataya. There are 2 significant root words on this tagalong terms: "sampa" and "taya." For certain times, you had tried hanging at the back of the jeepney. You need to "sampa"(climb) all of your body, not just a part of the body or else got dragged and injured. When you "sampa" to God, you need to hope and follow His plan to ensure better future. "Taya"is taking a risk. You'll understand this if you had played lotto and ending. You cannot see God but you have "taya" and trust. This sampalataya is expressed in the song:

"Though I grope and I blunder, and I'm weak and I'm wrong,
Though the road buckles under where I walk, walk alone.
Till I find to my wonder, every path leads to Thee.
All that I can do is pray, 'Stay with me. Stay with me'."

Jeremiah 29:11- **"11 For I know the plans I have for you," declares the LORD, "plans to prosper you and not to harm you, plans to give you hope and a future."**

Sa pre-kolonyal na Pilipinas, kitang-kita ang animismo o ang paniniwala na ang bawat lakas ng kalikasan ay may kani-kanilang mga diyos o espiritu. Ang "Dios na Ama Namin" ay nag-aayos ng relasyon sa iisang Diyos. Ang "Ama Namin" ay isang panalangin sa Doctrina Christiana ngunit orihinal na inilabas mula sa Bagong Tipan ng Bibliya. Ang "Ama Namin" ay isang panalangin sa Ebanghelyo na binigkas ni Jesucristo upang turuan ang mga alagad kung paano manalangin. Ang panalangin ng Panginoon (Mateo 6: 9) ay kinikilala ang kataas-taasang kapangyarihan ng Diyos na nararapat na purihin at sambahin, at ang ating mga pangangailangan ng paglalaan, proteksyon, at pag-ibig ng Diyos upang mapanatili ang ating buhay. Ang pagtawag sa Diyos ***Ama*** ay naayos ang ating relasyon sa mundong ito at sa bakal na batas. Para sa mga kabayaran ng kasalanan ay kamatayan ngunit ang regalo ng Diyos ay awa, kapatawaran at buhay na walang hanggan para sa mga tunay na naniniwala, sumubok, at kumilos(Roma 6:23). Ang pananampalatayang walang aksyon ay patay na(Santiago 2:17). Ang panalangin ng Panginoon ay gumagamit ng salitang "Namin" (aming), hindi "ako," at "akin" upang ipahiwatig ang kaugnayan sa iba. Sinabi ni Hesus, "Mahalin mo ang iba tulad ng pag-ibig mo sa iyong sarili."(Mateo 22:39) Ang pananampalataya ay katumbas ng Sampa-la-taya. Mayroong dalawang(2) makabuluhang salita: "sampa" at "taya." May mga pagkakataon na tayo ay kumabit sa likod ng Jeepney. Kailangan mong "isampa" (akyatin) ang lahat ng iyong buong katawan, kung ayaw mong makaladkad at masugatan. Kapag "sampa" ka sa Diyos, kailangan mong umasa at sundin ang Kanyang plano upang matiyak ang mas mahusay na hinaharap. Ang "Taya" ay hindi takot sa peligro. Maiintindihan mo ang taya kapag naglaro ka ng lotto at ending. Hindi mo nakikita ang Diyos ngunit mayroon kang tiwala. Ang sampalataya na ito ay ipinahayag sa awit: **"Kahit na humahagilap at nagkakasala ako, mahina at nagkamali ako,Kahit na ang kalsada ay nakabaluktot sa ilalim ng kung saan ako naglalakadnang mag-isa.Hanggang sa makita ko ang aking pagtataka, ang bawat**

landas ay patungo sa Iyo.Ang magagawa ko lang ay manalangin, 'Manatili ka sa akin. Manatili ka sa akin '." Jeremias 29: 11- "Sapagkat nalalaman ko ang mga plano na mayroon ako para sa iyo," sabi ng PANGINOON, "mga plano upang paunlarin ka at hindi ka saktan, mga plano upang bigyan ka ng pag-asa at hinaharap.

References

1. *Enduring Word Bible Commentary Matthew Chapter 7*. (n.d.). Retrieved July 28, 2021, from https://enduringword.com/bible-commentary/matthew-7/
2. *Devastating Storm Hits the Philippines*. (n.d.). Retrieved July 28, 2021, from https://earthobservatory.nasa.gov/images/147476/devastating-storm-hits-the-philippines
3. *Gospel of Matthew, Part I*. (n.d.). Retrieved July 28, 2021, from https://www.dannychesnut.com/Bible/Barclay/Gospel of Matthew Part I.htm
4. Kendrick, K. M., Da Costa, A. P., Leigh, A. E., Hinton, M. R., & Peirce, J. W. (2001). Sheep don't forget a face. *Nature*, *414*(6860), 165–166. https://doi.org/10.1038/35102669
5. Breboneria, P. II. (2020, November 1). Finding God in the Midst of Corona Virus - UtakHenyo. International Center for Youth Development-UtakHenyo. Retrieved December 25, 2020, from https://utakhenyo.com/finding-god-in-the-midst-of-corona-virus/
6. Bentley, W. (2020). Reflections on the characters of Dr Rieux and Fr Paneloux in Camus' The Plague in a consideration of human suffering during the COVID-19 pandemic. HTS Teologiese Studies / Theological Studies, 76(4). https://doi.org/10.4102/hts.v76i4.6087
7. *Salvation History: The Old Testament (Maria Lucia C. Natividad), Hobbies & Toys, Books & Magazines, Religion Books on Carousell*. (n.d.). Retrieved July 28, 2021, from https://www.carousell.ph/p/salvation-history-the-old-testament-maria-lucia-c-natividad-1073423853/
8. Celebrating a unique Easter with Pope Francis during Covid-19 - Vatican News. (n.d.). Retrieved March 5, 2021, from https://www.vaticannews.va/en/vatican-city/news/2020-04/celebrating-a-unique-easter-with-pope-francis-during-covid-19.html
9. Pope Francis delivers stirring message of hope to humanity in its "darkest hour" at Easter Vigil | America Magazine. (n.d.). Retrieved March 5, 2021, from https://www.americamagazine.org/faith/2020/04/11/pope-francis-delivers-stirring-message-hope-humanity-its-darkest-hour-easter-vigil
10. Alimi, T., Antus, E. L., Balthrop-Lewis, A., Childress, J. F., Dunn, S., Green, R. M., … Stalnaker, A. (2020, September 1). COVID-19 and Religious Ethics. Journal of Religious Ethics. Blackwell Publishing Ltd. https://doi.org/10.1111/jore.12328
11. *Situational Report re Effects of Typhoon YOLANDA (HAIYAN)*. (n.d.). Retrieved July 28, 2021, from https://ndrrmc.gov.ph/21-disaster-events/1329-situational-report-re-effects-of-typhoon-yolanda-

12. Anttila-Hughes, J., & Hsiang, S. (2013). Destruction, Disinvestment, and Death: Economic and Human Losses Following Environmental Disaster. *SSRN Electronic Journal*. https://doi.org/10.2139/SSRN.2220501
13. *Anticipating cyclones is difficult - but not impossible - Philippines | ReliefWeb*. (n.d.). Retrieved July 28, 2021, from https://reliefweb.int/report/philippines/anticipating-cyclones-difficult-not-impossible
14. *Typhoons in the Philippines: a historical overview*. (n.d.). Retrieved July 28, 2021, from https://www.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=586f9150ae87491a8c7f1b86db7952a9
15. *The Philippines: Typhoon Facts | TIME.com*. (n.d.). Retrieved July 28, 2021, from https://world.time.com/2013/11/11/the-philippines-is-the-most-storm-exposed-country-on-earth/
16. *PHILIPPINE LITERATURE SPANISH PERIOD – samaljasonblog*. (n.d.). Retrieved July 28, 2021, from https://samaljasonblog.wordpress.com/2016/03/06/philippine-literature-spanish-period/
17. *Evolution of the Filipino alphabet*. (n.d.). Retrieved July 28, 2021, from https://www.rappler.com/newsbreak/iq/evolution-filipino-alphabet
18. *Sibol ng Karunungan - Posts | Facebook*. (n.d.). Retrieved July 28, 2021, from https://web.facebook.com/sibolngkarunungan/posts/ang-abecedariohalaw-mula-sa-gabay-sa-ortograpiyang-filipino-kwp-2009sa-pagdating/826657920712966/?__rdc=1&__rdr
19. *May Bagyo Ma't May Rilim | EL FILIPINISMO*. (n.d.). Retrieved July 28, 2021, from https://pepealas.wordpress.com/2020/11/12/may-bagyo-mat-may-rilim/
20. *Typhoon Yolanda Painting by Boy Velara*. (n.d.). Retrieved August 2, 2021, from https://fineartamerica.com/featured/typhoon-yolanda-boy-velara.html?epik=dj0yJnU9UjhWODR3OXh6YjFxMVpoRkRSMzVrczR1WDhyb2dYa3MmcD0wJm49Q0NkbGZjYUZGVm50ejVOaFJYRHJ1QSZ0PUFBQUFBR0VHMVEw
21. *(202) Theme from The Cardinal (Stay With Me) - YouTube*. (n.d.). Retrieved August 2, 2021, from https://www.youtube.com/watch?v=LdZQEAxGcVQ&list=RDLdZQEAxGcVQ&start_radio=1
22. *Typhoon Ambo increases challenges for Philippines during COVID-19*. (n.d.). Retrieved August 2, 2021, from https://www.downtoearth.org.in/gallery/natural-disasters/typhoon-ambo-increases-challenges-for-philippines-during-covid-19-71193
23. *Manila paralysed after Typhoon Vamco sweeps across Philippines | Environment News | Al Jazeera*. (n.d.). Retrieved August 2, 2021, from https://www.aljazeera.com/news/2020/11/12/manila-paralysed-after-typhoon-vamco-sweeps-across-philippines

Photo credit: *Typhoon Yolanda Painting by Boy Velara*.